

Հանդիսանալիս Կոնստանդնուպոլսոյ

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԱՐԱԴԻՐ

ԵՒ

ՊՆՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

Նիկ. Ս. ԹԻՒՆՊԵՆՏՆԱՆ

ԽՄԱՐԱԴՐԱՏՈՒՆ

Պատկերա Բերդմպե Բաշար

Նորի Խանի զէմը Սամսուր փո-

ղոց Թիւ 13

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ՊԵՐՏԵՐՈՐ 20 ՓՐ. ՍՐԾԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՅԵՐԵՐ

Կ. Պօլսոյ Համար

Տարեկան 772. 100

Վեցամսեայ » 50

Եռամսեայ » 25

Գաւառաց Համար

Տարեկան 772. 150

Վեցամսեայ » 75

Եռամսեայ » 40

Օտար Երկիր տրկն. 40 Ֆր. ք.

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

Մեր ազգին այս անկեալ, ընդարմացեալ և ստրկական վիճակին դիմաւոր պատճառներէն մէկն է, կըսէր անցեալ օր Պարսկական Նամակահին յօդուածագիր Ե. Մուրատեան էֆ. մեր ազգին եկեղեցականաց կողմանէ՝ ի լուր ժողովրդեան՝ Աւետարանի սկզբանց և կրօնական վարդապետութեանց նը. կատարմա տրուած անբնական բացատրութիւններն, մեկնուած թիւերն ու խրատներն:

Արդարեւ անկարելի է բութ ընդունել որ մարդ մը անզգայ և անտարբեր մնայ, ինչքան ալ տկար և անզօր եղած լինի, երբ իւր կինը կռուական, աղիւծ կ'ըլկեն, աղան կսպանեն, տուռն և արտը կաւերեն, եկեղեցին կ'ողորպտեն, սրբութիւնը շանը պոչը կ'կապեն, շունը կըննը կըքնու համար սեղանին վըրայ կ'հանեն, եկեղեցւոյ որմէրը աղբով կ'ծեմեն և մարդոց բերանը կ'զգանքով կ'եցնեն. . . —ասոնք վիպասանութիւն չեն, այլ մերթ ընդ մերթ իրապէս գործուած գէպեր են ասոնց — այս անհանդուրժելի իրողութեանց և Կայսրականութեանց առաջը՝ անկարելի է ըմբռնել որ մարդ մ'անզգայ և անտարբեր մնայ, եթէ այդ տեսակ իրողութեանց համար իր զգացման և իմացման ջիղերը ընդարմացնելու կըթուծին և վարժութիւն մ'ստացած չըլլայ:

Ուշադրութեան արժանին սա՛ է թէ՛ Հայաստանի բոլոր գաւառաց ալ ժողովուրդներն գրեթէ առհասարակ կ'հարբուտահարուին, ինչպէս վանայ նոյնպէս և Մշոյ, Կարնոյ, Խարբերդի, Տիգրանակերտի, Ներքին Կայի, Ունիոյ և Ն. բայց սակայն միւս գաւառաց Հայերուն գէ՛մ անզգայ ըլլալու տարբար տուել մը չկայ՝ ինչքան տաւի վանայ ժողովրդեան նկատմամբ կ'սուի այդ գանդատը թէ՛ Հա-

յաստանի գաւառաց ամենէն յետին, խեղճ, թշուառ, տղէտ և անզգայ ժողովուրդը՝ վանայ ժողովուրդն է, որ ոչ կ'շարժի, ոչ կ'իմանայ և ոչ կ'զգայ:

Ասի՛ ինչպէս ըսինք՝ անբութ, բռնակ, անհասկանալի բան է, եթէ այդ ժողովուրդը յատկապէս ատանկ դիտել մը դարձրենք մասնաւոր փոյթ մը, ջանք մը տարուած չէ, և ինչպէս քսած է Պարսկական Նամակահին հիշմանք, մեր ժողովուրդն այսպէս դիտել դարձնողը ո՛չ օտարն է և ոչ մեր թշնամին, այլ բուն մեր կղերք, որ մեր փրկութեան նըն համար աշխատելու պաշտօն մ'ալ ունի ստանձնած վրան:

Սոյն մեղադրանաց ո՛ր աստիճան ստոյգ և ճշմարիտ լինելը հաստատելու համար, հարկ կ'համարիմք վանէն տեղւոյս լրագրաց մէկուն ուղղեալ թղթակցութեան մը՝ այս նիւթին վերաբերեալ յետագայ տողերն յառաջ բերել, որով վանայ շերտակայ ամբողջ հայաբնակ գիւղորհից մէջ կ'ըլկեն՝ առ ժողովուրդն սովորաբար տուած քարոզութեանց ոչ ին ու իմաստը կ'ըմբռնուի, քարոզութիւնք՝ որք մարդուն մազերն կ'ըստմնցնեն:

Գիւղերու մէջ կղերն այսպէս կ'ըստուգէ:

«Աստուած Հայն ստեղծած է ոչ թէ այս երկրին համար, այլ երկրին համար, հետեւաբար հայուն բաժինն է այս անցաւոր աշխարհին մէջ թշուառութիւն, տառապանք, նախատինք և Նոյն բայց պէտք չէ տրտնջալ ասոնց դէմ, այլ պէտք է մեղք չգործել, զի մեղաց հետեւանքն են ասոնք, թշուառութենէ ազատելու միակ միջոցն է՝ մեղք չգործել, թշնամայն ներել, անօրէնք չսպաննել, որ անոր մեղքը չգայ իր վրայ, վերջապէս այս աշխարհի մարդը չլինի, Աստուած յատկապէս հայերն զիրկ արեւ է որ

ազատութեան արեւոյթեամբ չյափրանան և մարմնաւոր մեղք մէջ լինալով Արքայութենէ չզրկուին, վասն զի Աստուած մասնաւոր սէր ունի Հայոց վըրայ, «գոր սիրէ տէր՝ իրաւէն» Ամեն անգամուն որ հարուած կընդունի Հայը, պէտք է փառք տայ երկնից, զի իւրաքանչիւր հարուածը՝ մէկ մէկ սիրոյ հաւաստիք է Աստուծոյ կողմէն առ մեզ յայտնուած:»

Իսկ չկարծուի թէ՛ գիւղերն այսպէս թունալիք քարոզութեամբ ողորկելով, գոնէ քաղաքը ատկէ զերծ մնացած լինի, Յիշեալ նամակը վանայ առաջն. տեղապահ Երեմեա Ե. պիսկոպոսի քարոզին, որ խօսեր է վերջերս կիրակի օր մը Արարուց Ա. Աստուածածին Ե. կեղեցւոյ մէջ 2000էն աւելի ժողովրդեան մը ներկայութեան, հետեւեալ հատուածը յառաջ կ'ընէ:

«Ինչ կ'կարծէք, ժողովուրդ, ըսե՛ք Երեմեա արքայապետ, ճառն ի՞նչ էր որ Պայազիտցիք և Ալաշկերտցիք 1877ի պատերազմին, Շէյխ Ճէլալէտտինի ղորքերէն ջարդ կ'ընէին, պատճառն ուրիշ բան չէր՝ այլ իրենց հոգեւոր մեղքերը, որք ելած բարձրացած էին մինչև երկինք, և զԱստուած շարժեր էին որ Գիւղերն իրենց վրայ զրկէ զիրենք կոտորելու: Ամենեւին պէտք չէ Գիւղաց դէմ բողոքել, անոնք Աստուծոյ գործիք էին Պէտք է միայն ջանալ մեղք չգործելու: Մեղքի պատիժ էր այն զոր կրեցին անոնք: Դուք ալ պիտի կրէք այն օրինակ ջարդեր, վանեցիք, պիտի կրէք եթէ ձեր մեղքեր չթողուք, ես արդէն, ըսե՛ք է, տարի մ'առաջ Պայազիտէն անցած աւետարանելով նորա բնակչաց ամբարշտութիւններն, խօսեցայ տեղւոյն վարդապետին՝ թէ՛ այս քաղաքը պիտի պատժուի, և ըսածս կատարուեցաւ: Արդ՝ սոյն

բան վանեցւոց համար ալ կասեմ և այժմ. . . և ինչ և զեռայսպիսի խօսքերով ընդերկար շարունակելի է իւր քարոզը:

Ձոտոնք լսելէն յետոյ անկարելի է չհամոզուիլ թէ՛ մեր ազգին այս թշուառութեան և ստրկութեան պատճառներէն մին ալ մեր կղերն եղած է, իր թիւր և անբնական մեկնութիւններով ու խրատականներով, և թէ ազգի մը բարոյական և իմացական մակարդակը (նիւթ) բարձրացնելու համար, նախ այդ ազգին և մասնաւորապէս մեր ազգին կղերական վիճակը կըթելու, առողջ դատարներ ներշնչու, արդուացնելու և բարձրացնելու է, որոյ ձեռքը կարելի ըլլայ ապա և ազգին վիճակն ալ ազնուացնել ու բարձրացնել, եւ ասի աշխարհականի ձեռքը չ'կրնար բլբլ մեր մէջ, այլ սոսկ եկեղեցականի, որոյ մին՝ հարկւր աշխարհականէն տաւի ազդեցութիւն ու ապաւորութիւն ունի առկին առջինը:

Իսկ թէ ինչ կերպիւ մեր ազգին կղերն ալ կըթելու եւ ազնուացնելու պէտք է ձեռնարկել, այս կարեւոր կետին վրայ ալ պիտի խօսիմք մասնաւոր զատ յօդուածով մը:

ՀԱՅՈՑ ԽՆԴԻՐ

ԱՆԳ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՁ

(Շար. և վերջ տես թիւ 1048)

Բայց Անկիւր ժողովուրդն անտարբեր է, և բարձրաձայն համար չպահանջեր պաշտօնէութենէ, վասն զի կիպրոսի մեծ շշտակութիւն չընծայեր, Սալայն նոյն անտարբեր աչքով չը պիտի նայի Հայոց վրայ, եթէ իրեն մարդասիրական զգացումներն այնպէս գրգռին որ մշտնապէս յուզուի, մեր քաջածաղիկը վրայ ցոյցեր լինին, ժողովրդային և հարկց. Խորհրդարանին վրայ ազդեն, Այն քաղաքն ու յուզմունքը Հայոց

կ'պատկանին յառաջ բերել, չէ
թէ միայն պաշտօնական անձե-
րու գիմնով, որ միշտ դաշնա-
դրութեանց յոռի շրջանին մէջ
պիտի դառնան, ալ յանձնա-
խմբեր, ակումբներ, օրագիր-
ներ հաստատելով Անկլիոյ մէջ
և Հայաստանի վերքերն, պա-
հանջմունքն ու վիճակն մանրա-
մասն անոր առջև պարզելով,
Այս բարոյական զօրութիւնն
երբ մի անգամ կազմուի՝ խոր-
հըրդարան և կառավարութիւն
կ'դրդին, և ոչ միայն եւրոպայի
հասարակաց կարծիքը կ'շարժեն
այլ և այն իշխանութիւնն՝ որ
այսօր զանազան պատրուակնե-
րով կ'իշխուի կամ բարենորո-
գումներ կ'կեղծէ, ճիշդ այդ
կարծիքը պատրելու և հին դը-
րութիւնը շարունակելու համար
Սակայն այս ընելու համար ոչ
միայն մտաւոր այլ և զրամական
զօրութիւն պէտք է, և դժ-
բաղդաբար այս երկու տարր-
ներն Հայոց մէջ անբաժան մը
նախու տեղ զիրար կ'վանեն և
ազգային վերաշինութեան գոր-
ծը կ'շլատեն:

Չենք ուրանար որ հարկց-
խորհրդարանին մէջ եւս շար-
ժում մը կայ ի նպաստ Հայոց,
իրաւ է որ ներկայ ամսոյս 10ին
Պ. Տիւրքի առաջարկն նոյն խոր-
հըրդարանին մէջ՝ Պերլինի դաշ-
նադրութեան գործադրութեա-
նը մասին ցոյց տուաւ, ինչպէս
Թայմը լրագիրը կ'դիտէ, թէ
ընդդիմադիր մասն՝ տարի մը
առաջ անոր վրայ թերահաւատ
երեւելէն ետեւ՝ այսօր կակի
կառավարութեան վրայ ծան-
րանալ և Պերլինի դաշնագրին
անթիւր գործադրութիւնը պա-
հանջել, այնպէս որ լորտ Սո-
լիզպրի աւելի եւս շարժելու պի-
տի ստիպուի բարենորոգումնե-
րու մասին. իրաւ է որ նոյն
ինքն Պ. Պիլատըսթըն՝ իր հին օրն
ու մեղադրանքը մոռնալով կը
յորդորէ խորհրդարանն «Չանալ
առանց նախապաշարման և բը-
ւծախնդրութեան կառավարու-
թեան օգնել խորհրդարանին
բոլոր ազդեցութեամբն ու հե-
ղինակութեամբը որպէս զի նա
«կարող լինի շարունակել Պերլի-
անի դաշնագրութեան այն մաս-
սերուն ընդհանուր իրագոր-
ծումն որ նպատակ ունի թուրք
սոցիալիզմի երջանկութիւնն,
և և մասնաւորապէս Թուրքաստ-
անի սահմանաց վերաբերող տը-
բումագրութեանց գործադրու-
թիւնը» բայց որովհետեւ օր-
ըստ օրէ նոր պատրուակներ և
արգելքներ կ'յուզուին այդ բա-
րենորոգումնքն երկարաձգելու,
որովհետեւ արդէն եղած փոր-
ձերն, և նոյն իսկ Թուրքիոյ
բարեկամ և անոր գործող հը-
մաւտ, երբեմն միջադպրին
Թանձախմբի անդամ և խորհր-

դարանի երեսփոխան՝ Պ. Տրուս-
մընտ վօլֆի առաջարկութիւնն
թէ, «Թուրքիոյ պետութիւնն
կրնայ միայն պահպանուիլ ա-
պակեղրոնացման կատարեալ
դրութեամբ» ընդունուելու հա-
ւանականութիւն չընծայեր, և
Ռ. Դուռը մերժելու կ'յաւանդի,
յոսմաւորութիւն որու առջև լորտ
Սալիզպրի և Պ. Լէյքըրտ կրնան
վարանիլ, Հայոց պարտքն է
դիմել այն բարոյական ու մը-
տաւոր միջոցներուն որ կարող
են հասարակաց կարծիքը վա-
ռել և ոչ միայն խորհրդարա-
նական այլ և արտաքին ոյժ մը
կազմել որ ներգործէ Բարլին-
թին վրայ և ինչ որ խօսք, ճառ,
փափաք և համակրութիւն է
իրապէս արդիւնաւորէ:

Արեւ-Մասն-Լ

Հալէպէն օգոստ. 18/30 թը-
ւով մարաքաղաքս հասած պաշ-
տօնական հեռագիր մը կ'ծա-
նուցանէ թէ, նորընտիր Քոմի-
սէր Սաիտ բաշա չը. օր Հալէպ
հասնելով, իր ունեցած լիազօր
իշխանութեամբ՝ նախորդ Ա.
Քոմիսէր Մազհար բաշան ձգել
է պաշտօնէն հրամայելով իրեն
որ Կ. Պօլիս դառնայ, և ապա
Նուրեան էֆ.ի հրաժարականն
չընդունելով, զանի իր Չըդ-Քո-
միսերութեան պաշտօնին մէջ
վերահաստատել է:

Կ'յուշացուի թէ Սաիտ բա-
շայի տրուած լիազօր իշխանու-
թեամբ և Նուրեան էֆ.ի ալ
հրաժարականն չընդունուելով
իր պաշտօնին մէջ վերահաստա-
տութեամբ, Ուլիոյ գործերը
թէ ազգին և թէ տէրութեան հա-
մար՝ գահացուցի կարգադրու-
թիւն և վախճան մը կատանան
Նուրեան էֆ.ի իր Չըդ-Քո-
միսերութեան պաշտօնին մէջ
վերահաստատութիւնը կապա-
ցուցանէ թէ՝ խումարեան կա-
րապետ էֆ.ի ընտրութեանը նը-
կատմամբ ելած լուրը շատ կան-
խահաս էր, և այսօր ալ անհի-
մքն է:

Միւս կողմէն վստահելի
աղբիւրէ մ'ալ կ'իմանամք թէ
անգղ. դեսպան Սըր Լէյքըրտ չը.
որ ազդու ծանուցադիր մը յը-
ղեր է Ռ. Դուռը, Մարաշի բան-
տարկելոց անյապաղ արձակմա-
նը վրայ պնդելով, և յայտնե-
լով միանգամայն թէ՝ այդ խեղ-
ճերը բանտարկութեան մէջ պա-
հելով՝ օսմ. կառավարութիւնը
բան մ'ալ ձեռք չ'կրնալ ձգելէն
զատ, ընդհակառակն ատով
Հայոց ազգին տագնաթութիւնն
ու հակակրութիւնը իր վրայ
հրաւիրած կ'ըլլայ:

Խարբերդի առաջնորդին
ճանրայ ելնելուն վրայ, Սըր-
ուանձտեանց և Պօլաճեան ալ
Յիզրանակերտէն մեկնելով ան-
ցիալ շարժում խարբերդ մտեր
են:

Խարբերդի Առաջնորդ
գեր. կարապետ վ. արմարաքա-
ղաքս հասաւ:

Բանտարկեալ իւսկիւ-
տարցի գղակաւոր 5-6 հայագ-
ղիք կ'լուծէ թէ՝ այս չը. օր
պատժական տետանք ներկայ-
ցեր են դատուելու:

Երեկ իւսկ. Ս. խոյ եկե-
ղեցւոյն Ժողովուրդը, եկեղեցին

գոցեր և բանալիները 2 քահա-
նայից յանձնելու էր, զորս Ս. Պատ-
րիարք ցոյց տուեր էր, միայն
իրենք կատարելու համար եկե-
ղեցւոյ պաշտամունքը, մինչև
որ ձերմակեանի դատն աւար-
տի:

ՀԵՌՈՒԳՐԱԼՈՒՐ
Վրէննա 30 օգոստ.
Կ. Պօլսոյ և գաւառաց մէջ
հասարակաց ապահովութիւնը
վերահաստատելու համար, ոս-
կանութեան տեսչութիւնը վե-
րակազմելու և հարկ եղած բար-
ւոքումն անյապաղ գործադրե-
լու մասին, բարեկամաբար Ռ.
Դուռն հաւաքապէս դիտողու-
թիւն ընելու հրաւիրեց Աւստ-
րիոյ կառավարութիւնը մեծ տէ-
րութիւններն:

Պէրլին 30 օգոստ.
Մանթալիէի գորապետն ե-
րէկ Թանձա հասնելով, յանուն
Գերմանիոյ կայսեր՝ գիմաւորեց
և ընդունեց Ռուսիոյ Չարը:
31 օգոստ.
Ռուսիոյ խորհրդարանին
ընտրութիւններն սեպտմ. 30ին
կատարուելով, բացումն ալ հոկ.
28ին տեղի պիտի ունենայ:

Պէրլինի թերթերը խստիւ
կ'քննադատեն Ռուսիոյ կողմէն
Շուէտի եղած չեզոքութեան ա-
ռաջարկութիւնը և զոյս Գեր-
մանիոյ դէմ ցոյց մը կ'նկատեն:
Տանիմարքա հակառակ ըլլալով
Գերմանիոյ, Պէրլինի թերթերը
կ'պնդեն թէ՝ Ռուսիա Սքան-
տինավեան տէրութեանց հետ,
այսինքն Շուէտի, Նորվեգիոյ և
Տանիմարքայի հետ դաշնակցու-
թիւն մը հաստատել կ'նայի:
Միւս կողմէն ռուսական թեր-
թերն ալ կ'պնդեն թէ, Գերմա-
նիա՝ Աւստրիայէն զատ՝ իտա-
լիոյ հետ ալ դաշնակցեր ու
միաբաններ է:

Պուրէշ 30 օգոստ.
Ռումանիոյ պաշտօնէից շատը
ուղեորութեան մէջ գտնուելով,
և ո'ր ատեն վերադառնալին
ալ յայտնի չ'ըլլալով, երեսփ. և
Ծերակուտի Ժողովոց բացման
օրը դեռ չէ որոշուած:

Այս առաջ հասած
Վրէննա 31. — Այսօրուան
թերթերը կ'ծանուցանեն թէ,
աւստր. նորակազմ զինուորական
յանձնախումբը երէկ Նովիպա-
ղարի սահմանագիւղէն ներս մը-
տեր է օսմ. 28 զինուորաց ու-
ղեցութեամբը:

Բարիդ 31. — Հանրապետու-
թեան նախագահը այս ուրբաթ
կամ չը. օր Ժիւրայի իւր ագա-
րակները պիտի մեկնի:

Նիւ-Եօրք 30. — Գեղին շեր-
մախտը Նոր-Օրլէանի մէջ ալ
երեւան ելաւ: Մէմփիսի մէջ յիշ-
եալ ամսին նուազամեծ մասին
բնաւ լուր մը չկայ:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
Այս առաւօտ բացուեցաւ 12.24
Ռումելի 44.75
Թղթադրամ 753.00
Պղինձ 500.00

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ
Մարաքաղաքիս օտար տէ-

րութեանց դեսպանաց կողմէն
իրենց Ա. Թարգմաններն չը. օր
Ռ. Դուռն երթալով, հաւաքա-
բար Ա. նախարարին և Սաֆվէթ
բաշային կ'ներկայանան, և մոյ-
րաքաղաքիս շատ մը կողմերը
այս օրերս պատահած գողու-
թեանց, սպաննութեանց ու չա-
րագործութեանց դէպքերուն
աւելալը յառաջ բերելով, ա-
ռաջքն տանելու և հասարակաց
ապահովութիւնը հաստատելու
համար ինչ միջոց որ հարկաւոր
է՝ ձեռք առնուիլը պահանջե-
րն:

Արիֆի բաշա և Սաֆվէթ
բաշա ալ պատասխանել են թէ՝
օստիկանութիւնը բարեօրոգե-
աշխատիլը՝ տէրութեան ալ ա-
մենակարեւոր պէտքն ըլլալով,
հարկ եղածն ընելու մօտ օրէն
պիտի ձեռնարկուի:

— Վեհ. Սուլթանը վաղուան
օրը Թուրքաբուրի պալատը ելը-
գալը Շէրիֆին ուխտէ պիտի
երթայ:

— Կարնոյ 4րդ գորաբան-
կի Միշիւր Տէրվիշ բաշա չը-
երկոյ իզլէտարին շոգենաւով
մայրաքաղաքս հասնելով ուղ-
ղակի ելլողի պալատը գացեր
է, և ընթրիքէն ետքը վեհ.
Սուլթանին ներկայութեան ըն-
դունվելով, կայս. Ա. գորաբանա-
կին (Սասսա) Միշիւր անուան-
վեր է:

— Յունաստանի խնդրոյն
յանձնախումբը երէկ Գանիքա
Սաֆվէթ բաշայի ապարանքը
գումարուելով, ուր և միտեղ
գտնուել են Պ. Թարէն և Պ.
Բարնիս, բանակցութիւնը մին-
չև երկոյ շարունակուել է:

— Պ. Հիւշի փոխատուութեա-
նը մասին ըրած առաջարկու-
թիւնը քննելու համար յատուկ
յանձնախումբ մը կազմուել է
Մէմփիի պաշտօնեայ Միւնիֆ
էֆ.ի նախագահութեանը տակ:

— Սաֆվէթ բաշա չը. օր Ա-
բեստիոյ դեսպանատունն եր-
թալով Զիշի կոմսին հետ մաս-
նաւոր տեսակցութիւն մ'ունե-
ցեր է:

— Քանի մ'օրէ ի վեր Չա-
թալճալի և Հատէմ քէօյի ամ-
րութեանց գծերուն մէջ զետե-
ղուելու համար՝ մարաքաղա-
քէս օրը մէկ մէկ պալատեա
թիւթանօթ զրկուելու վրայ է:

— Տիգրանակերտի կայս. ֆո-
միսէր Ապետարին պէյ, առ Ռ.
Դուռն զրկած բոտ իւր հեռա-
գրին, այսօր կ'մեկնի Տիգրա-
նակերտէն իւր նոր պաշտօնա-
դատաւն Սերաստիա երթալու:
— Պօլսոյ քաղաքապետ Մեհ-
մէտ բաշա քաղցկեղ (շիրիրէն-
չէ) հանելով, կատարուած վի-
րաբուժական գործողութեանը
վրայ, այժմ քիչ մը աղէկ և հի-
ւանդութեան ալ ապաքինելու
ընթացքին մէջ կ'գտնուի եղբւր:
— Արեւելի թերթ մը՝ Յու-
նաստանի Գէորգ Թադաւորին
փոփոխութեան հարկը զգացը-
նող յողուած մը հրատարակեց:

բլլալով, յիշեալ թերթը ոստի-
կանութեան կողմէն ժողովելով
գրաւորութիւն է:

— Բարձրագոյն Գործադրութեան
Թերթին Պոլսէս զրկուած տե-
ղեկութեանց նայելով, հեղինակ
կան շրջ. պատուիրակ Պ. Պրայի-
լաս, գաղղ. դեսպան Պ. Պրայի-
նիէի հետ բրած մէկ տեսակ.
ցումութեան մէջ, յոյս յայտնելով
որ եթէ Յունաստան թուրքիոյ
հետ պատերազմի բռնուի, Գա.
Պրայ 1821ին բրածին պէս՝ այս
անգամ ալ նորէն Յունաստանի
օգնութեան կ'հասնի, առ այս
Պ. Պրայիէ պատասխանել է թէ
«Պրայիսը իշխանը Արեւելեան
խնդրոյն համար բրոսիական
զօրաց արիւն թափելը ինչքան
կ'խնայէ նէ՝ Գաղղիա ալ այն.
քան կ'խնայէ իր զօրաց արիւնը»:

— Նիկոմիդիայէն մեզ կ'ծա-
նուցանեն թէ, ասկէ 1 ու էկս
տարի առաջ Պարտիզակցի հայ
մը կորսուել էր, որն որ ան տտե-
նը շատ բնաւորելով չէր գըտ-
նուած:

Անցեալ շաբթու Արայան.
պէկցիին մէկը իր կորուսած ձին
բնաւորու համար մեծ լեռան
մէջ դեգերած տտեն, կ'տեսնէ
որ ծառի մը մարդ մը կապ-
ուած կ'կենայ իր գօտիով ու
հազուտներովը: Ամիջապէս
Պարտիզակցի կ'իջնէ կիւսցնէ, ուր-
պէ կերթան մարդը տեսնելու,
որոյ գօտիէն բռնելուն պէս՝
ամբողջ ոսկորները ջլատուած
բլլալով գետինը կ'իջնայ:

Առնելով ոսկորներն անկէ
կ'բերեն Պարտիզակցի և վերա-
փոխման կիր. առաւօտուն հան-
դիսիւ կ'թաղեն:

— Միւսինոյն նամակը կ'պատ-
մէ նաեւ թէ՝ Գարտմուսայ Նոր
գիւղի Եալաք-Տէրէ բնուած
տեղը՝ 120 տարեկանի մօտ պա-
ռաւ կին մը նոր ակաւայ մը
հանել է:

— Կէյվէի Գընճըլար գիւղէն ալ
հետեւեալը կ'գրեն մեզ օգոստ.
12 թուով:

... Խմբագիր:

Գիւղէս Աշրբեան Գրիգոր
անուն երիտասարդ մը թուա-
կանէս գրեթէ տասն ամսոյ
չափ առաջ, գիւղէս 3 ժամու
չափ հեռաւորութեամբ, Ագ-
Հիսար-Բազարի մէջ, կաղամբ
ծախած ժամանակ, նոյն բազա-
րի մօտակայ գիւղերէն, Միւս-
լիմ գիւղէն Մօրլու անուն տա-
հիկ երիտասարդ մը մօտենա-
լով իրեն ակեւովոր, կըսէ ահ-
ռելի դէմքով մը. լուհանա քաջ
բարայա՝ մարդն ալ կ'պատաս-
խանէ թէ թաղապետութեան
որոշած 3 զուլ. գնովը կ'ծախէ.
Տահիկ երիտասարդը բարկու-
թեամբ մը ձեռի դրարայա փի-
րու խթ խտէճքսին, խնդր օղ-
լու կեանքով, հօգոս սէնի թէ:

միղճէ տէօվէրիմ կըսէ դարձ-
եալ, իսկ Աշրբեան քիչ մը խօ-
նարհելով՝ «էկէր նիղամբնտան
իսէ տէօլ . . .» խօսքը ըսած
չքսած՝ տահիկն այնպիսի ապ-
տակ մը կ'իջնէ որ բոլոր շու-
կային մէջ արձագանք կ'տայ,
բացի անթիւ անլուր հայհոյան-
քէ . . .

Սոյն եղելութեանը վրայ Ա.
շրբեանը տեղւոյն կառավարու-
թեան գիւմելով կ'ըզդքէ, եւ
հետը ոստիկան մ'առնելով, չա-
րագործը խօնախը կ'բերէ շատ
աշխատանքներով, վերջապէս 2
խալմ վկայներու (որովհետեւ
քրիստոնէից վկայութիւնը դեռ
չընդունուի այս կողմերը) հաս-
տատութեամբ, պարտ ու պատ-
շած տուգանքը (մէկ 100նոց
թուղթ) առնելով կարճակէն ա-
ռանց բանտարկելու: Չորագոր-
ծը սոյն եղելութեան վրայ իմ
կ'պահէ Աշրբեանի դէմ:

Այս շաբթու 8/20 օգոստ.
եջ. օրը, իմանալով որ Աշրբեա-
նը իրենց գիւղին մօտերէն պի-
տի անցնի, գաղտնի կըսպասէ
գալտեանք, խեղճը՝ որ մօտա-
կայ գիւղերէն յորին ցորեն
բեռցած մինակ կ'գար, չարա-
գործը յարմար առիթ սեպե-
լով կ'յարձակի խեղճին վրայ, և
բաւական գանակոծելէն վերջ,
արիւն լուսայ կարճակէ, խեղճն
այս անգամ տեղ. կառավարու-
թեան չորդքեր, հեռատեսե-
լով որ, եթէ դարձեալ բողոքէ,
կեանքէն պիտի զրկուի, միան-
գամայն չպիտի կրնայ հաստա-
տել գանակոծուիլը, որովհետեւ
դարձեալ վկայ պիտի ուղեն,
Այսպիսի չարագործութիւններ
միշտ անպակաս են այս կողմե-
րը, որք տեղ. կառավարութե-
նէն թուրութենէն և ակնառու-
թենէն առաջ կ'գան:

Թայմզ լրագիրը օգոստ. 15
թուով ալ հետեւեալ խմբագրա-
կան յօդուածը կ'հրատարակէր,
Հայաստանի գաւառաց մէջ
անգղ. հիւպատոսներ գրուե-
լուն շարժառիթն և անոնց յանձ-
նուած պաշտօնին բնութիւնը
բացատրելու համար:

«1878 տարւոյն յնս. ամսոյն
մէջ կնքուած անկիւ-թրքական
դաշնագրութեան գործնական
արդիւնք տալու նպատակաւ,
կըսէ Թայմզ, Հէնրի Թրօթթըր
հաղարարեալ վեհ. թագուհւ-
ւոյն կառավարութեան կողմանէ
կարնոյ հիւպատոս անուանած
էր, և Բիւրտիստանի ու Հայաս-
տանի մէջ գործող ճիշդ վիճա-
կին վրայ Անգլիոյ արտք գոր-
ծող նախարարութեան կատար-
եալ տեղեկութիւն տալու պաշ-
տօն ունէր: Երբեք ապայն սոյն
պաշտօնին համար մասնաւոր
յատկութիւններ ունէր:

Պ. Չօհրապի հրատարակեալ
վրայ, Թրօթթըր հաղարարեալ
կարնոյ հիւպատոս անուանե-
ցաւ, և Հայաստանի քրիստոն-
եայ ժողովրդեան արդի վիճա-
կին անձամբ ծանօթանալու
ձեռք դարկաւ անմիջապէս: Թը-
րօթթըր հաղարարեալ միմիայն
Հայաստանի հին մայրաքաղա-
քին մէջ չընակեցաւ, այլ ձմեռն
ուղեորութիւն մ'ըրաւ ի Տիգ-
րանակերտ և չընակալ Բիւրտ-
գաւառներն, և իւր քննութեան
արդիւնքն այս եղաւ որ Բիւ-
տանական կառավարութիւնն ո-
րոշեց Թրօթթըր հաղարարե-
տին յանձնարարութեանց հա-
մեմատ գործել, զորս Սըր Հէն-
րի Լէյլըրա զօրեղապէս կ'պաշտ-
պանէր, և ընդհ. հիւպատոս մը
անուանել, որոյ բնակավայրը
լինի Սերաստիա, և անոր հը-
րամանաց ներքեւ օգնականներ
դնել ի կարին: Տիգրանակերտ,
Խարաբըղ, Վան, Բաղէշ, Մուշ,
և Մէրտին:

Դնդապետի տեղակալ Ռ. Ռ-
լիսն, որ Բաղանեաց խաչանշա-
նքն ունի, փոքր-Ասիոյ մէջ այս
բարձր պաշտօնին անուանե-
ցաւ, և իւր օգնականներն են
Հ. Բուրբըր և Սիւրբըր Կա-
րիւրապետներն, և Բիւրբըր և
Չէրմայա յիսնապետները: Թը-
րօթթըր հաղարարեալն ալ ի-
վրէք և Փէյլթըն հարիւրա-
պետներուն հետ բուն Բիւր-
գըստանայ համար պաշտօն ըս-
տացաւ: Այս սպայից պարտա-
կանութիւնները պիտի լինի իւ-
րաքանչիւր իւր հիւպատոսա-
կան շրջանակին մէջ գտնուող
գաւառաց այլեւալ դատու ժո-
ղովրդեան վիճակին նկատմամբ
քննութիւններ ընել, խորհրդա-
տուութեամբ օգնել թուրքա-
կան իշխանութեանց, և ցուցը-
նել անոնց այն միջոցներն, ո-
րովք հնար կ'լինի խնայողու-
թիւն ընել և պարզութիւն և
աւելի ազդուութիւն տալ վար-
չութեան: Միանգամայն տեղա-
կան պաշտօնատարաց ամեն կե-
ղեքումներն ու զոջաքաղու-
թիւնները նշանակելով՝ պիտի
բողոքեն անոնց դէմ:

Թրօթթըր հաղարարեալը
Տիգրանակերտի գաւառին մէջ
ընակած ժամանակ տեսաւ թէ
գործերը խիստ ցաւալի վիճակ
մ'ունէին: Ոչ միայն Բիւրդերն
յայտնապէս ապստամբութեան
մէջ էին, այլ բազում տեղեր
Թուրքական իշխանութիւնք
անգոր կ'գտնուէին անոնց դէմ
գործելու: Ղինեալ հրոսախմբ
բեր, որք երբեմն հաղարարու-
անձերէ կ'բաղկանային, շարու-
նակ ապստամբութեան մէջ էին,
և երբեմն Կ. Պոլսոյ մէջ ար-
գիւեալ երեւելի անձինք անոնց
զլուխը կ'գտնուէին: Ոչ կենաց

և ոչ ընչից ապահովութիւն
կար, որովհետեւ վստահութեան
արժանի պիւնտրական զօրու-
թիւն չգտնուելուն պատճառաւ:
կուսակալ Ապտիւր Բահման բա-
շայ պատժական միջոցներ չէր
կրնար ձեռք առնուլ:

Սակայն Թրօթթըր հաղա-
րարեալն ազդու դիտողու-
թիւնները փափաքեալ արդիւն-
քն յառաջ բերին Կ. Պոլսոյ
մէջ, և Միւշի իղղեթ բաշան
բաղմութիւ սպայից հետ Տիգ-
րանակերտ զրկուեցաւ՝ Բիւր-
գըստանայ համար իսլահաթ-
Մէմուրի բարձրահին տիտ-
ղոսով: Իղղեթ բաշան անմիջա-
պէս Օսման և Հիւսէյին բա-
շայից դէմ քաղեց, անոնց յաղ-
թեց, անոնց հրամաններուն
ներքեւ գտնուող հրոսախմբ
բերը ցրուեց, և ապստամբա-
պետներն Եփրատայ եղբրաց
վրայ գտնուող լեռնային տեղե-
րը վանեց: Դուռն այդպիսի
ազդու միջոցներուն Բիւրգաց վը-
րայ յառաջ բերելիք արդեանց
նկատմամբ կատկածներ յղացաւ,
որովհետեւ փափաքելի նկատ-
ուած էր Բիւրգերը խաղաղե-
ցնել և ոչ զայրացնել, ուստի
իղղեթ փաշային պաշտօնը Պա-
թումի վերջին կառավարիչ Տէր-
վիշ բաշային յանձնեց, որուն
պատուանշաններ զրկեց, որպէս
զի եթէ Բիւրգ ապստամբա-
պետք հնազանդութիւն յայտ-
նեն՝ անոնց բաշխէ: Այսպէս
ազդուութիւնն ու քաղցրու-
թիւնն իմաստաբար իրար
խառնելով, ապստամբութիւնը
խաղաղեցաւ, թէպէտ վախ կայ
թէ բոլորովին չէ ջնջուած:

Արդարեւ, կատարեալապէս
յայտնի իրողութիւն մ'է որ
փոքր-Ասիոյ մէջ խաղաղութիւն
չկրնար վերահաստատուիլ մին-
չև որ այդ երկրին ամեն կողմը
թափառող աւազակներն, որք
լաւ զէնքեր ունին, չընտելին,
և զէնքերին չառնուի, վեր-
ջին պատերազմին ժամանակ
հաղորաւոր Բիւրդեր և Չէր-
քէզներ Ղաղի Մուխթար բա-
շային և իսմայիլ Հադգի բա-
շային ծառայութիւն առաջար-
կեցին: Մարթինի, փափաքի
կամ Ռինչէթթըրի հրացաններ
տրուեցան իրենց, և երբոր զին-
ւորական ծառայութիւնէ ձանձ-
րացան, բանակէն փախան և
պատերազմի վայրերէն մինչև
իրենց տեղերը գտնուած բոլոր
գաւառաց մէջ աւարաւորութիւն-
ներ գործեցին: Պատերազմը
վերջ գտնելուն, լաւագոյն կեր-
պիւ զինեալ ուրիշ հաղարարու-
ր Բիւրդեր և Չէրքէզներ թող
տրուեցան, և Թուրք պաշտօ-
նակալաց անհողութեան պատ-
ճառաւ զէնքերին իրենց հետ
տարին: Միւսթաֆիք զօրաց
մէկ մեծ մասն՝ Եփրատայ ձորին
երկու կողմը կամ Բաբելոնի և

Երբեք միշտ բնական լինելու պիտի լինի, և ասոնք ալ Հայաստանի մէջ չարագործութիւններ քննող բազմակից բանակին վրայ աւելցած են: Ուստի Ուիլսոնը գնդապետին ծանուցութեամբ թէ աւագակոթիւնը զսպելու պաշտօնով հասարակային ազդու գործութեան մը կազմուածութիւնն ամեն նիւթական յառաջողիմութեան առաջին պայմանն է, և թէ ինք պարտականութիւն ունի սոյն միջոցին կարեւորութեանը վրայ պնդել Օսմ. պաշտօնատարաց քով թըրօթթըր հազարապետին տեղեկագրաց նայելով, Տիգրանա. կերտի նահանգը գտնուող կա. նոնաւոր զօրքերն և մանաւանդ Պաղտատի նահանգէն բերուած Արաբ զօրազնդերը միշտ հա. բըստահարութիւններ կ'գործեն ճիշդ այն փերդերուն չափ համարձակութեամբ՝ որոց վախազդելու պաշտօնն ունին: Ինչպէս որ Տիգրանակերտի և Կարնոյ, նոյնպէս Դամուկոսի մէջ ալ վարչական անխիղճութիւնն ու զօջաքաղութիւնն, որք միշտ սաստիկ եղած էին, վերջին պատերազմին պատճառաւ առաւել սաստկացած են: Միտհթ բաշային երմտական և վարչական ճարտարութիւնն իսկ բա. բենորոգումն իրացնելու անկարող կ'լինի, և կ'երևի թէ իւր ջանքից դիտմամբ հակառակութիւն կ'լինի Կ. Պոլսոյ մէջ:

Ուիլսոնը գնդապետն և իւր բնկերակիցք յատուկ պաշտօն ունին հսկել, որպէս զի Պերլի. նի դաշնագրին ճիշդ յօդուածն իւր ամբողջութեամբ գործա. գրի: Այդ յօդուածով Դուռը խօսք կ'աւարտէ Հայոց բնակած գաւառաց մէջ տեղական պի. «տոյից պահանջած բարեփոխ. ճենն» ու բարենորոգումներն առանց այլևս յապաղման ի. արացնել, և Չէքքէզաց ու Քըր. գ.աց դէմ՝ Հայոց ապահովու. թիւնն երաշխաւորել: Միան. գամայն յանձն կառնուր «Այս ճիւղատմամբ ձեռք առնուած «միջոցները պարբերապէս իմաց տալ տէրութեանց, որք անանց գործադրութեան պիտի հըս. «կեն»: Մինչև ցարգ. գործնա. կանապէս Դուռն ոչինչ բրած է Հայաստանի, փերտիստանի և Սուրիոյ քրիստոնեայ բնակչաց թշուառութիւնները մեղմելու համար: Տիգրանա. քիւրի նահան. գին մէջ բազմիցս ծագած աւ. կարգութիւնք թրօթթըր հա. զարապետն ստիպեցին կծու տե. ղեկագրեր շինել, որոց հասէն Սըր Հէնրի Լէյրտ անցեալ յնս. ամսոյ մէջ ազդու յանդիմանա. գիր մը ուղղեց առ Բ. Դուռն: Դեպքան իւր գրութեան մէջ Դուռն ուղադրութիւնը կ'հրա. յիրէր տիրող անխիղճութեան, քրիստոնէից եղած հարստահա. րութեանց և բոլոր հանուր վար. չական վիճակին վրայ, ինչպէս նաեւ սա իրողութեան վրայ թէ Դուռը ժամանակ առ ժամանակ տիրի ունեցած գանդատանց գոհացում չէր տուած: Միան. գամայն Սըր Հ. Լէյրտ բուռն լեզուով կապաւորէր Դուռն թէ վտանգաւոր ընթացքի մը կը

հետեւի՝ Թող տեսնուի որ ներկայ անխիղճութեան վիճակը շարու. նակէ, և չսխալելով այն բարե. նորոգումները՝ զորոս տարի մը առաջ խոստացաւ անյապաղ գործադրել երկրին մէջ:

ՀԱՄԱՁԻՅԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՕՐԻՈՐԱՅՑ

Ի Բերա Լաէ փողոց թիւ 11

Տեսութիւնն կ'փութայ յա. տարարել թէ վարժարանը պի. տի բացուի առաջիկայ Սեպտե. ամսոյ 3ին, երկուշաբթի տա. ւօտ:

Ով որ կուզէ տեսնելն հետ խօսակցել կրնայ գտնալ ի վարժարանին, ամեն առաւօտ սկսեալ օգոստ. ամսոյ 23էն, ժամ 2էն ցծ:

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Պէրպէրեան վարժարանի Տը. Նօլէնութիւնն կ'անուցանէ որ վարժարանն փոխադրուած է Սէրմաքը ֆերդինանդի բն. դարձակ տունը, Դարոցը բաց. ուած է օգոստ. 20 երկուշաբթի, իսկ դասերն պիտի սկսին օգո. 27ին: Նոր աշակերտ տալ փա. փաքող ծնողք սոյն միջոցին մէջ կ'հրաւիրուին տեսակցել Տիգր. նութեան հետ վարժարանին մէջ:

ԱՌԱՋՈՐԴ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ԱՆՆԱԿՆԵՐԵՆ ԼԵՁՈՒԻ

Աշխատասիրեաց

Մ. Պաշտպան Հիւսիսային

1879

Անդիլերէն լեզուին դիւրաւ ըն. տեսնուաւ և քիչ ատենի մէջ խօսիլ սորվելու համար յարմարագոյն և մէկ հատիկ գործի մը կընար համարուիլ այս նոր գիրքը, որ 240 երեսէ բաղ. կացեալ է և կ'արտունակէ հետեւ. եալները:

Մասն Ա. փերականական կա. նուններ: Մասն Բ. ջրացատրութիւն: Մասն Գ. Սեղդիերէնի յատուկ ո. ճիւղ: Մասն Դ. Համառօտ նամա. բանի: Մասն Ե. Համառօտ Բառա. կան Հայերէնէ յԱնգլիորէն: Մասն Զ. Համառօտ Բառարան Անգլիերէնէ ի Հայերէն:

Արամեան տպարանէն իւրոյ ըն. ծայրուած այս գործը՝ մաքուր տպագ. րութեամբ և անգլիական կազմով զեղեցիկ կերպիւ պատրաստուած՝ կը ծախուի ամեն գրաւաճառաց խա. նութները ի գին երկու ֆրանք:

— 0 —

ԱՁԴ

Մէրճանը իմամ Ալի խանի վե. րի յարկը թիւ 20 սենեկի մէջ ամեն օր Տաճկերէն և Յիւստերէն լեզ. ուաց ինչպէս նաեւ թուազիտութեան և Տօմարակալութեան զաստիճառ. թիւներ կ'լինին որոշեալ ժամերու մէջ: Նոյն սենեակը նաեւ յանձն կառնու պատրաստել ապօրինի եւ ֆրանսերէն լեզուներով ամեն տե. սակ պաշտօնական և ոչ-պաշտօնա. կան գրութիւնք, զոր օրինակ խնդ. րագիր, Բողքագիր, Տեղեկագիր, Համակ ևն: Արգոյ ազգայիք յիշ. եալ սենեակը զիմեով կրնան ա. պահով լինի թէ՛ դատաւարութեան և թէ՛ մարտագրային վերոյիշեալ գրու. թեան վերաբերութեամբ՝ փոյթ եւ իւնամ, ինչպէս նաեւ բանադր եւ գոհացուցիչ պայմաններ պիտի զտ. նեն: Նոյն տեղ:

Յուսէ Յ. ԱՐԵՒԵՆԷ

ԲԻՐԵՍՏՈՆԷԱՆԱՆ

Ուսումն. Հասարակաց Ս. Լիւսիւսային
Գրեթէ Վ. Սիւսային

Երկրորդ տիպ
Գին 60 բարա արծաթ:

ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀՈԳԻՆ

Բանաւորութեան

Հ. ՄԱՐԱԳԵՐԱՎ. ՕՐԲԱՆԵԱՆԻ

Արտասանեալ ի Լսարանի
Կրթասիրաց ընկ. Խաղիւտարու

Գինն է 3 ղշ. արծաթ դրամ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՏԵԼԻԲ ՈՒ ՊԱՐՏԻՔ ՏՂՈՑ

Բազմադիւն Մամուրեան էֆ. Ի աշխատասիրութեամբ Իգմիրի Տէտե. ան եղբարց տպարանէն ի լոյս ըն. ծայեալ 248 երեսէ բաղկացած պատ. ուական գիրք մնէ, որ կրնայ հեղի. նակին ասկէ առաջ հրատարակած «Նոր ընթացքային» լրացուցիչ մա. սը համարուիլ և Թաղկոցի Բ. Դասի աշակերտաց ծառայել: Սոյն գործը՝ բաց ի ամենակարեւոր գիտելիքներէ կ'արտունակէ նաեւ սոյնպիսի նիւթեր որք ազգ. մանկուոյն սրտին մէջ ի մատաղ հասակէ հայրենասիրական զգացումներ կը ներշնչեն:

Կը ծախուի Եւնի շամի 2/1ին. կիրէր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Դուռ. կասեան գրատունը, գին 1 1/2 ֆր:

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՅՕՐԻՆԵՑ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Կը ծախուի Եւնի շամի 2/1ին. կիրէր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Դուռ. ան գրատունը և ուրիշ գրաւաճա. րաց քով: Գին 1 3/4 ֆր:

ՀԱՄԱՌՈՑ

ՄԱՐՄԵԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՆԵՐԱԶԱՐԻ

Հրատարակել

ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Սոյն կարեւոր և օգտակար գըր. քովը, որ թէ՛ ի պէտս վարժարանաց և թէ՛ առանձինն ուսանողաց կրնայ միանգամայն ծառայել, յատուկ բա. ցատրութեամբ, (150) փայտատիպ պատկերօք ծախացեալ և 140 երեսէ բաղկացեալ ընտիր դասագիրք մնէ, գինն է կէս արծաթ միտ, (չաղդ. բնագրին գինն ըլլալով 3 ու կէս ֆր.) Կ'գտնուի Կ. Պոլսոյ Սուլթան. Համամ Էսքա թիւ 17, Նշան էֆ. Ի Պէրպէրեանի փողոց. րատունը և բոլոր գրաւաճառաց քով:

ՇԱՐԳ

ՄՈՒՀԱՐԵՊԵՍԻ ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

Հեղինակութիւն

ՊԱՐՊԵՐԱ ՊԵՐՍ

Բաժանորդը գրուելու ուղղութեան զիմեալ են Բերայ Թարաւ-Պաղը փո. ղոց թիւ 22 քաղիւստ գործոյս հրա. տարակիչ Միհրան Ս. Քիթապեան էֆ. և Պոլսոյ Սուլթան-Համամ Է. սատ էֆ. խանը փողոցի Պէրպէր. եան Նշան էֆ. Ի:

Իսկ տետր ուռ տետր դնելու գողաց համար կ'ծախուի Եւնի-Եւնի. Զրաւաճառ Մհր. Պողոս աղայի խա. նութը, Բերայ Աղա-Ջամի ծախա. ճառ Բազմեան Յովսէփ աղայի 167 թիւ և Թարաւ պաղը ծախաճառ Անդրէաս աղայի խանութները:

ՓԱՆԱՍԷ

Կոչուած ցաւի գեղը բոլորովին բուսեղեններէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կը գոր. ծածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հի. ւանդութիւններ չուտով կը բժշկէ:

Ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ փոփոխութեան, մէջքի կամ միջոցներու ցաւեր, ու նաեւ Թանջը, Գոլէրա և այլ ա. մառուան հիւանդութիւններ ունե. ցողները այս գեղէն խմելու են հե. տեւեալ կերպով: Այս գաւաթ ջուրի մէջ, զիւր ապուրի մը զրգալէն աւելի շաքար, վրան լեցուր առուի զրգալ մը Փանասէ աղէկ մը խառնէ ու խմէ:

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ուռեցքի համար դեղը վերոյիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ երկու տնուշի զրգալ այն բաղադ. րութեան խմէ: Յօդացաւի, Բիւմա. թիւքի, Ուռքի ցաւի, Ստամոքսի ու տեսակ տեսակ կանակի ցաւերու հա. մար դուրսէն ֆանասէ քսելով աղէկ մը շինելու է: Այլապիսի ցաւի համար քիչ մը բաւալակ ֆանասէի մէջ թաթիլելով ցաւած ալուային վրայ դնելու է:

Ամեն տեսն երրորդ ցաւի մը հա. մար դուրսէն ֆանասէ քսել հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի աւե. լի շուտ բժշկութիւն կըլլայ:

Մարմնոյ այրուած կամ ձմուռ. ան տեղերը բժշկելու համար փոռն. ցը պատահածին պէս ֆանասէն վրան աղէկ մը լեցնելու է: Դառա. կով ևն. կտրուած վերքերը բժշկե. րու համար՝ արեւը չարած շուտով մը վերքը կապելու և հապին վրայէն ֆանասէ լեցնելու է մինչև որ աւ մը թրջի: Փանասէն նաեւ արեան շրջա. նը կարագացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ:

Այս գեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօք էն գրել աւելորդ կը համարուի, գործածողները զայն միշտ կը գովեն, ուզողը կրնայ ան. ձամբ փորձել. գինն աժան է: Կը ծախուի Միհրանեան և Ընկերաց Ա. մերկեան վաճառատունը որ ի Կա. քով Կ. Պոլսոյ

Հաւաքեալ ՇԲ. 18 Օգոստ.

ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ՍՐԺ.

Բաց	12.23
Ցած գին	12.22
Բարձր գին	12.23
Գոց	12.23
Թղթաղ բաց	747.20
յած	740.00
բարձր	730.00
ժամը 11	745.00
Փոխ. 63ի	Փր. 000.00
» 65ի	» 069.00
» 69ի	» 060.50
» 73ի	» 062.00

Դանձատումն	21.25
Սուրէթէ Ժէնէրայ	4.06
Սուրէթէ Օթման	3.10
Պանք տը Բոնաթ.	5.28
Վրէտի Ժէնէրալ	4.02
Թրամիլէյ	3.75
Բուս. երկաթուղի	43.00

ԸՆԹԱՅԻՆ ԳՐԱԲԱՑ

(Օ.մ. 100 րէ. 1 րէ. 1)

Անդը տիկի	109.22
Դաղը	87.14
Բօլ	89.38
Վրէմից	51.12
Հինգնոց	18.30
Մէթալիք	17.10
Ճերմակ մէ ճիւղ	06.25
Պղինձ	490.00